

Stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa zjednodušuje cezhraničné presadzovanie pravidiel v oblasti bezpečnosti cestnej premávky

(2008/C 310/02)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 286,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a o voľnom pohybe týchto údajov,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov, a najmä na jeho článok 41,

so zreteľom na žiadosť Európskej komisie o stanovisko v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia (ES) č. 45/2001, ktorá sa doručila 19. marca 2008,

ZAUJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

Konzultácia s EDPS

- Návrh smernice, ktorou sa zjednodušuje cezhraničné presadzovanie pravidiel v oblasti bezpečnosti cestnej premávky (ďalej len „návrh“) Komisia európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov (EDPS – European Data Protection Supervisor) zaslala 19. marca 2008 s cieľom prekonzultovať ho v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia (ES) č. 45/2001 ⁽¹⁾.
- Komisia pred prijatím návrhu o jeho znení neformálne konzultovala s EDPS, čo EDPS uvítal, keďže sa mu tak poskytla príležitosť predložiť niekoľko návrhov k navrhovanému zneniu ešte predtým, ako ho Komisia prijala. EDPS je rád, že významná časť jeho návrhov sa v navrhovanom znení zohľadnila.

Návrh a jeho kontext

- Návrh predstavuje opatrenie prijaté v rámci celkového cieľa znížiť počet úmrtí, zranení a materiálnych škôd spôsobených

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov (Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1).

ných dopravnými nehodami, čo je jedným z hlavných cieľov politiky bezpečnosti cestnej premávky v rámci EÚ. V tejto súvislosti je zámerom návrhu vytvoriť systém na zjednodušenie cezhraničného udeľovania sankcií v prípade určitých dopravných priestupkov. Je naozaj známou skutočnosťou, že podstatná časť dopravných priestupkov, ktorých sa páchatel dopustil mimo svojej krajiny bydliska zostáva nepotrepaná.

- V návrhu sa plánuje vytvorenie systému cezhraničnej výmeny informácií medzi členskými štátmi, čím sa prispeje k nediskriminačnému a účinnejšiemu presadzovaniu pravidiel v súvislosti s osobami, ktoré sa dopustili dopravného priestupku.
- Keďže sa v ňom ustanovuje výmena osobných údajov podozrivých, má priame dôsledky na ochranu údajov.

Zameranie stanoviska

- V kapitole II stanoviska EDPS sa analyzuje zákonnosť a potreba opatrení. V kapitole III sa EDPS zaoberá druhom zozbieraných údajov v súvislosti s účelom. V kapitole IV sa zameria na práva dotknutých osôb a podmienky uplatňovania týchto práv. A nakoniec v kapitole V analyzuje podmienky prenosu údajov cez elektronickú sieť a príslušné aspekty bezpečnosti.

II. ZÁKONNOSŤ A POTREBA OPATRENÍ

- Smernica 95/46/ES o ochrane osobných údajov ⁽²⁾ ustanovuje ako jednu zo svojich hlavných zásad, že údaje sa musia zhromažďovať a spracovávať na *špecifikované, explicitné a zákonné účely*. Okrem toho spracovanie musí byť *nevyhnutné* na tento účel ⁽³⁾. Zákonnosť účelu je možné hodnotiť na základe kritérií uvedených v článku 7 písm. e) a f) smernice, t. j. najmä pokiaľ ide o splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme, alebo účely legitímnych záujmov, ktoré plní kontrolór.
- Nespochybné sa, že zníženie počtu úmrtí spôsobených dopravnými nehodami predstavuje zákonný účel, ktorý možno považovať za úlohu vo verejnom záujme. Otázkou je skôr, či sú plánované opatrenia vhodným nástrojom, pokiaľ ide o cieľ znížiť počet úmrtí spôsobených

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽³⁾ Článok 6 ods. 1 písm. b) a článok 7.

- dopravnými nehodami. Inými slovami, nastoluje sa otázka, či návrh obsahuje konkrétne prvky potvrdzujúce potrebu takéhoto systému výmeny informácií, keď sa zväží vplyv tohto systému na súkromie dotknutých osôb.
9. V dôvodovej správe sa uvádza ⁽¹⁾, že súčasná politika – odporúčanie Komisie o presadzovaní pravidiel v oblasti bezpečnosti cestnej premávky z 21. októbra 2003 ⁽²⁾ – na zníženie počtu úmrtí o polovicu nestačí ⁽³⁾. Toto tvrdenie vychádza z nárastu počtu úmrtí od roku 2004 a zo štatistik o podiele vodičov s trvalým pobytom mimo štátu, v ktorom sa dopustili priestupku, na priestupku prekročenia najvyššej povolenej rýchlosti. Zdá sa, že vodiči bez trvalého pobytu v príslušnom členskom štáte sa dopúšťajú priestupkov prekročenia najvyššej povolenej rýchlosti vo väčšej miere ako vodiči s trvalým pobytom v príslušnom členskom štáte ⁽⁴⁾.
10. Štatistiky uvedené v posúdení vplyvu tiež naznačujú, že medzi počtom kontrol a úmrtiami spôsobenými dopravnými nehodami existuje prepojenie, čo vedie k záveru, presadzovanie pravidiel je dôležitým nástrojom na zníženie počtu takýchto úmrtí ⁽⁵⁾.
11. EDPS tiež poznamenáva, že toto opatrenie prijaté na úrovni Spoločenstva nemá vplyv na opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni zamerané na zlepšenie presadzovania pravidiel v krajinách, kde sa táto úloha určila za prioritnú, ale že ich dokonca dopĺňa.
12. EDPS je spokojný so skutočnosťou, že prvky uvedené v dôvodovej správe a v preambule návrhu sú dostatočne podrobné a podložené na to, aby podporili zákonnosť návrhu a potrebu plánovanej výmeny údajov.
14. Rozsah pôsobnosti návrhu sa obmedzuje na osobitné závažné priestupky, ktoré sa považujú za hlavnú príčinu smrteľných dopravných nehôd, t. j. prekročenie najvyššej povolenej rýchlosti, riadenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu, nepoužívanie bezpečnostného pásu a nezastavenie na červený svetelný signál.
15. Tri z týchto priestupkov (prekročenie najvyššej povolenej rýchlosti, nezastavenie na červený svetelný signál a nepoužívanie bezpečnostného pásu) je možné zaznamenať a spracovávať automatizovaným zariadením alebo bez priameho kontaktu s vodičom, pričom je však v neskoršej fáze potrebné určiť totožnosť dotknutej osoby prostredníctvom cezhraničnej výmeny informácií. V prípade riadenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu priestupok zaznamenáva prítomný príslušný orgán, ktorý v zásade môže údaje o totožnosti páchatela zozbierať priamo na mieste. Dôvod, prečo je cezhraničná výmena informácií napriek tomu potrebná aj v tomto prípade, je podrobnejšie vysvetlený v preambule smernice: aby sa umožnilo v otázke priestupkov vykonať príslušné kroky, môže byť overenie údajov o evidencii vozidla nevyhnutné aj v prípade, ak bolo vozidlo zastavené, čo sa týka najmä riadenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu.
16. EDPS je spokojný s obmedzením výmeny informácií na štyri uvedené priestupky pri zohľadnení ich podielu na celkovom množstve úmrtí spôsobených dopravnými nehodami, ako aj potreby získať ďalšie údaje o totožnosti páchatela, s cieľom umožniť následné presadzovanie pravidiel.
17. EDPS tiež schvaľuje skutočnosť, že zoznam priestupkov je vyčerpávajúci, a že zaradenie ďalších priestupkov naň je možné len na základe ďalšieho monitorovania zo strany Komisie a prostredníctvom revízie smernice. Toto je v súlade s požiadavkami právnej jasnosti.

III. DRUH SPRACOVANÝCH ÚDAJOV

13. Podľa článku 6 ods. 1 písm. c) smernice 95/46/ES osobné údaje musia byť adekvátne, relevantné a nie neprimerané vo vzťahu k účelom, pre ktoré sú zhromažďované a/alebo ďalej spracované.

⁽¹⁾ Bod 1: Kontext návrhu, časť „Všeobecný kontext“.

⁽²⁾ Odporúčanie Komisie 2004/345/ES. Pozri oznámenie Komisie k odporúčaniu Komisie z 21. októbra 2003 o presadzovaní pravidiel v oblasti bezpečnosti cestnej premávky (Ú. v. EÚ C 93, 17.4.2004, s. 5).

⁽³⁾ Cieľ uvedený v dôvodovej správe a bielej knihe z roku 2001 o európskej dopravnej politike.

⁽⁴⁾ Dôvodová správa, bod 1 – Dôvody a ciele návrhu: kým podiel vodičov bez trvalého pobytu v príslušnom členskom štáte predstavuje približne 5 % celkového počtu vodičov – v prípade krajín, kde sú takéto informácie k dispozícii – ich podiel na priestupkoch prekročenia najvyššej povolenej rýchlosti sa pohybuje v rozpätí od 2,5 % do 30 %.

⁽⁵⁾ Pozri veľké rozdiely v počte úmrtí spôsobených dopravnými nehodami v závislosti od členského štátu, ako aj skutočnosť, že počet úmrtí spôsobených dopravnými nehodami je priamo prepojený s počtom kontrol. Pozri posúdenie vplyvu, kapitola 2.4.1.

IV. PRÁVA DOTKNUTÝCH OSÔB

18. Právom na informáciu, prístup a opravu osobných údajov sa v návrhu zaoberá najmä v článku 7. Spôsob informovania dotknutej osoby o jej právach závisí od formátu oznámenia o priestupku.
19. Preto je dôležité, aby oznámenie o priestupku uvedené v článku 5 a podrobne opísané v prílohe 2 obsahovalo všetky informácie relevantné pre dotknutú osobu, a to v jazyku, ktorému táto osoba rozumie.

20. V súčasnom znení oznámenie o priestupku obsahuje väčšinu informácií o právach dotknutej osoby. Tieto informácie sú však v oznámení umiestnené na konci „formulára odpovede“. EDPS považuje za vhodnejšie, aby sa jasné informácie o povahe správcu údajov, inými slovami o vnútroštátnom orgáne zodpovednom za presadzovanie sankcií, umiestnili na začiatku formulára.
21. V článku 5 ods. 5 sa uvádza, že nezáväzné prvky smernice sa zmenia a doplnia v súlade s regulačným postupom ustanoveným v rozhodnutí Rady 1999/468/ES, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu. EDPS by však rád vedel, ktoré prvky návrhu sa považujú za nezáväzné. Aby sa vyšlo ďalšej zmene a doplneniu vzorového oznámenia o priestupku, pokiaľ ide o jeho časť týkajúcu sa práv jednotlivcov, EDPS odporúča doplniť článok 5 ods. 2 návrhu tak, aby sa v ňom stabilným spôsobom zakotvili práva jednotlivcov vrátane informácií o povahe správcu údajov.
22. Článok 5 ods. 2 by sa mohol doplniť takto: „Oznámenie o priestupku obsahuje názov orgánu zodpovedného za presadzovanie sankcií a účel oznámenia, opis relevantných údajov o príslušnom priestupku (...), o možnostiach, ktoré má držiteľ k dispozícií na popretie dôvodov oznámenia o priestupku a na odvolanie sa (...), a o postupe v prípade sporu alebo odvolania. Tieto informácie sa poskytujú v jazyku, ktorému príjemca rozumie“.
23. EDPS v súvislosti s možnosťou dotknutej osoby mať prístup k svojim údajom a možnosťou ohradiť sa proti ich spracovaniu víta v návrhu ustanovenú možnosť dotknutej osoby uplatňovať si svoje práva pred orgánom umiestneným v jej krajine bydliska. Zjednodušenie cezhraničného stíhania za priestupky by vskutku nemalo mať za následok to, aby sa dotknutej osobe zabránilo uplatňovať si svoje práva, a nemalo by ani sťažiť možnosti takéhoto uplatňovania.

V. ELEKTRONICKÁ SIEŤ – ASPEKTY BEZPEČNOSTI

24. V dôvodovej správe ⁽¹⁾ sa uvádza možnosť využitia už existujúceho informačného systému EÚ na prenos údajov potrebných na presadzovanie pravidiel.
25. Pokiaľ ide len o technickú infraštruktúru ⁽²⁾, EDPS nemá námietky voči využívaniu už existujúceho systému, ak sa týmto krokom obmedzí finančné alebo administratívne zaťaženie bez vplyvu na aspekty projektu týkajúce sa súkromia. Interoperabilita by však nemala umožňovať

výmenu údajov s inými databázami. Je potrebné pripomenúť, aby sa databázy neprepájali bez jasného a zákonného základu ⁽³⁾.

26. EDPS tiež trvá na tom, že účelom siete je umožniť výmenu informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi, a nie vytvárať centrálnu databázu dopravných priestupkov. Centralizácia a opakované využívanie údajov do rozsahu pôsobnosti návrhu nespadá.
27. EDPS poznamenáva, že v článku 3 ods. 3 je uvedená záruka umožňujúca zabránenie šírenia informácií súvisiacich s priestupkami. Len členský štát, v ktorom došlo k spáchaniu priestupku, má právo na spracovanie relevantných údajov dotknutej osoby. Krajina bydliska jednotlivca zodpovedná za prenos údajov o totožnosti tejto osoby nesmie tieto údaje ani uchovávať, ani ich opäť využívať na akýkoľvek iný účel. EDPS preto víta ustanovenie návrhu, v ktorom sa uvádza, že žiadna krajina iná ako štát, v ktorom došlo k priestupku, tieto informácie uchovávať nesmie.
28. Komisia v súlade s článkom 4 návrhu prijme spoločné pravidlá vrátane technických postupov elektronickej výmeny údajov medzi členskými štátmi. EDPS zastáva názor, že tieto pravidlá by mali obsahovať aj fyzické a organizačné záruky na zabránenie zneužitiu informácií. EDPS je k dispozícií v prípade uskutočnenia ďalšej konzultácie v súvislosti s podrobnejším vypracovaním pravidiel.

VI. ZÁVER

29. EDPS sa domnieva, že návrh dostatočne opodstatňuje vytvorenie systému cezhraničnej výmeny informácií a že primeraným spôsobom obmedzuje druh údajov, ktoré sa majú zbierať a prenášať.
30. Rovnako víta opravný postup uvedený v návrhu a najmä skutočnosť, že prístup k osobným údajom bude možný v krajine bydliska dotknutej osoby.

⁽³⁾ V tejto súvislosti pozri pripomienky EDPS z 10. marca 2006 k oznámeniu Komisie o interoperabilite európskych databáz zverejnené na webovej stránke www.edps.europa.eu: Interoperabilita sa uvádza nie len vo vzťahu k spoločnému využívaniu rozsiahlych systémov IT, ale aj v súvislosti s možnosťami prístupu k údajom alebo ich výmeny, či dokonca v súvislosti s možnosťami spájania databáz. Toto je žiaľ poľutovaniahodná skutočnosť, keďže rôzne druhy interoperability si vyžadujú rôzne záruky a podmienky. Tak tomu je napríklad aj v prípade, keď sa koncepcia interoperability využíva ako platforma pre iné navrhované opatrenia zamerané na zjednotenie výmeny informácií. EDPS vo svojom stanovisku k zásade dostupnosti zdôraznil, že hoci zavedenie tejto zásady nepovedie k vytvoreniu nových databáz, určite povedie k novému spôsobu využívania existujúcich databáz tak, že sa poskytnú nové možnosti prístupu do týchto databáz.

⁽¹⁾ 3. Právne prvky návrhu, časť „Zásada proporcionality“.

⁽²⁾ Ako sa navrhuje v posúdení vplyvu kapitole 5.3.1.

31. EDPS na zlepšenie znenia v súvislosti s informovaním dotknutej osoby odporúča zmeniť toto: spôsob informovania dotknutej osoby o tom, že má konkrétne práva, závisí od formátu oznámenia o priestupku. Preto je dôležité, aby sa v článku 5 uviedli všetky informácie dôležité pre dotknutú osobu, a to v jazyku, ktorému rozumie. Možné znenie sa uvádza v bode 22 tohto stanoviska.
32. Pokiaľ ide o bezpečnosť, EDPS proti využívaniu už existujúcej infraštruktúry na výmenu informácií nenamieta, no za predpokladu, že sa týmto krokom obmedzí finančné alebo administratívne zaťaženie, trvá však na skutočnosti, že by tento krok nemal viesť k interoperabilite s inými databázami. Víta tiež v návrhu stanovené obmedzenie možností
- využívania údajov inými členskými štátmi ako štátom, kde došlo k spáchaniu priestupku.
33. EDPS je k dispozícii v prípade uskutočnenia ďalšej konzultácie v súvislosti so spoločnými pravidlami, ktoré má Komisia vypracovať, týkajúcimi sa technických postupov elektronickej výmeny údajov medzi členskými štátmi, a to najmä pokiaľ ide o aspekty bezpečnosti týchto pravidiel.

V Bruseli 8. mája 2008

Peter HUSTINX

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
